

Benet sant (Núrsia?, Úmbria s V — Montecassino, Laci d 547)

Abat, fundador de monestirs i organitzador de la vida monàstica a Occident. Ben jove es retirà a fer vida eremítica en una cova de Subiaco. Elegit abat de Vicovaro, el seu renom li atragué nombrosos deixebles. Emigrà amb uns quants deixebles a Montecassino, on fundà un monestir més important, potser entorn del 530. Una germana seva, Escolàstica, dirigí un monestir femení no gaire lluny del seu. Un monestir a Terracina i potser un altre a Roma (Laterà?) seguiren els anteriors. Per tal d'organitzar-los escriví una regla, la regla de sant Benet, codi fonamental de vida monàstica benedictina. L'única biografia antiga que hom coneix de Benet és la que li dedicà el papa Gregori I en el llibre segon dels *Diàlegs*. Sembla que morí un 21 de març (diada que hom en celebra la festa) cap a mitjan s VI. El 1958 Benet fou declarat pare d'Europa i patró d'Occident.

benedictí *CRIST*

Monjo que segueix la regla de **sant Benet**. Benet de Núrsia no fundà cap orde, sinó alguns monestirs, que desaparegueren amb la invasió longobarda d'Itàlia al segle VI. La seva regla fou una de les moltes de què els abats prenen normes de vida monàstica. A Montecassino fou introduïda de nou, vers el 720, pel seu restaurador Petronax. Unificades les observances monàstiques per decisió de Carlemany, Lluís el Piadós, en el capitular promulgat a Aquisgrà el 817, la imposà a tots els monjos de l'imperi, i des d'aleshores hom pot començar a parlar d'un vague orde benedictí. La influència reformadora de Cluny fou decisiva per a l'Església Catòlica als ss X i XI. A partir d'aquest moment sorgiren noves reformes, com la gregoriana al segle XI, la de Sant Víctor de Marsella, la de Robert de Molesmes i de sant Bernat o dels cistercencs. La divisió aparentment més forta fou la de **benedictins blancs** (els cistercencs) i **benedictins negres** (la majoria dels altres), segons el color de l'hàbit, la qual pressuposava una diferència més profunda en la interpretació de la regla. A les congregacions recentment aparegudes, se n'afegiren de noves al s XIII (*silvestrins*, *celestins* i *olivetans*), al s XV (*cassinesos* i *observants*) i fins al s XVII (*maurins*). Lleó XIII confederà les noves congregacions amb algunes de les antigues supervivents. El 1893 creà una autoritat suprema, l'abat primat, més d'honor que de jurisdicció. Les congregacions de benedictins confederats són actualment unes vint, de les quals destaquen, entre les antigues, l'*anglesa* (refosa el 1336), la *cassinense* (s XVI), l'*hongaresa* (vers el 1500), l'*helvètica* (1602) i la *bavaresa* (1684); entre les restaurades al s XIX, la *del Brasil* (1827), la *de Solesmes* o *francesa* (1837), l'*americana-nocassinense* (1855), la *de Beuron* (1868), la *sublacense* (1872), la *belga* (1881) i la *de Santa Otília* (1884); i entre les antigues recentment confederades, la dels *olivetans* (1961) i la *de Vallombrosa* (1966). Als Països Catalans l'observança benedictina entrà amb la conquesta cristiana del s IX (monestirs del Pallars i la Ribagorça, del Rosselló, de Girona i de l'Urgell).

Vida diària als monestirs

La vida diària dels monjos està regulada per l'oració i el treball. Les activitats, l'organització i la distribució del temps estan contemplades a la Regla de Sant Benet, que és un compendi de setanta tres capítols, en els quals estan escrites les normes per a mantenir la convivència, l'ordre i el bon funcionament del monestir.

La comunitat segueix un horari molt rígid. Els monjos s'aixequen a les cinc del matí i van a dormir a dos quarts de deu del vespre. Entremig, hi ha les hores de l'oració comunitària (matines, laudes, prima, tèrcia, sexta, nona, vespres i completes), els moments de la pregària personal, el temps de lectura i el de treball.

Els monjos segueixen una dieta austera i equilibrada, repartida en tres menjades: l'esmorzar a dos quarts de nou, el dinar a un quart de dues i el sopar a dos quarts de vuit.

Quan arriba l'hora de dormir, després de l'oració de completes, l'abat beneeix els monjos en pujar al dormitori per l'escala que comunica amb l'església. Si bé a l'Edat Medieval el dormitori era una sala comú, actualment els monestirs tenen una cel·la per cada monjo.

Una norma molt important del monestir és el silenci. Els monjos no parlen entre ells a les naus del claustre, ni al refector, ni a l'església. Si han de parlar, utilitzen algun dels locutoris del monestir.

L'abat és el cap de la comunitat, encarregat de fer complir la Regla. És elegit democràticament entre tots els membres de la comunitat, en votació secreta. En la seva tasca és ajudat per altres monjos que tenen càrrecs de responsabilitat: el prior, els degans, el mestre de novicis... Tots els càrrecs depenen de l'abat i estan sota la seva autoritat.

Els treballs que es realitzen al monestir són els de manteniment del mateix edifici, les tasques de neteja i cuina, la impremta, la biblioteca...

Els monestirs de l'edat medieval a Europa, especialment els benedictins, foren els encarregats de guardar la saviesa i la cultura heretades dels grecs i els romans. Actuaren com a centres de trobada dels estudiosos de l'època i foren receptors de totes les novetats provinents del món àrab, especialment en els camps de la ciència, la medicina, l'agricultura, la filosofia, l'astronomia, etc.

Esquema resum d'una jornada monàstica

1/4 de sis interval	primera pregària, matines lectura en sortir el dia, la campana els torna a cridar a l'església del monestir
3/4 de set interval	cant de laudes (mitja hora) lectura prima tèrcia
vuit	missa lectura d'un capítol de la Regla de Sant Benet
nou	la resta del matí és distribuïda entre la lectura i el treball. La lectura es fa al claustre o a la sala de monjos. El treball era distribuït pel prior a la sala del locutori.
La una 2/4 de dues	sexta refector mentre mengen, un dels monjos llegeix des de la trona situada al mur. La lectura es fa per torns setmanals.
Interval 2/4 de tres set	Nona Oració cantada a l'església lectura treball
vuit interval 2/4 de nou	vespres oració de mitja hora refector lectura
2/4 de deu	completes aquest cant tanca la jornada monàstica després de rebre la benedicció de l'abat, els monjos van al dormitori